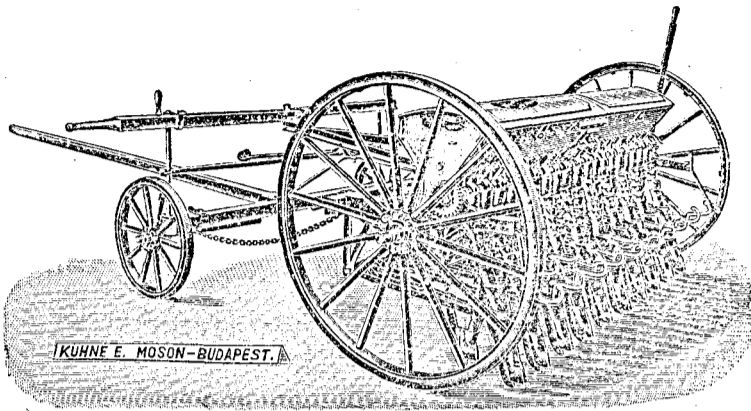

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1906. OKTÓBER 14.

41. SZÁM

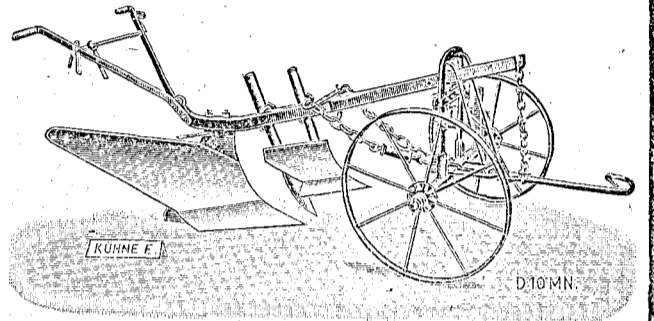
KÜHNE E. MOSON-BUDAPEST.

KÜHNE E. MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRA
FŐRAKTÁR: BUDAPEST

1672

VI., VÁCI-KÖRÚT 57/a.

SZÁLLIT MINDENMŰ MEZŐGAZDASÁGI GÉPEKET ELSŐRENDŰ KIVITELBEN

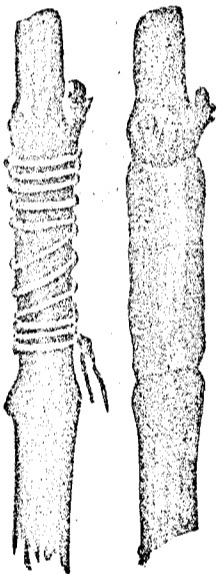

D.101MN

AZ ŐSZI
IDÉNYRE:

EKÉKET (UJDONSÁG BIPPART-
FÉLE ALTALAJEKE.)

HIRNEVES SORVETŐGÉPEKET
MŰTRÁGYASZÓRÓKAT, BURGONYAEMEMŐGÉPEKET, GABONATISZTÍTÓ
ÉS SZELELŐ-ROSTÁKAT, BORSAJTÓKAT ÉS SZŐLŐZŰZŐ-GÉPEKET.

ELADÓ

100,000 drb. piros „DELA-
WARE” sima és gyökeres
vessző, melyet sem oltani, sem
permetezni nem kell s a philo-
xerának ellenáll. Az ismert fa-
jok között a legerősebb bort
adja. — Egy és két éves
fás és zöld oltvány, **dus gyö-
kérzettel:** 9 bor. és 21 leg-
kiválóbb csemege fajban.

Európai sima és gyökeres
vessző, számos bor- és cse-
megefajban.

Riparia Portalis gyökeres I.
és II. osztály a legmérsékeltőbb
áron. 1793

Számos elismerő levél.
Arjegyzéket, mely a „Dela-
ware” s egyéb szőlőfajok
részletes ismertetését és sok
hasznos tudnivalót tartalmaz,
kivánatra ingyen és bér-
mentve küld:

SZÜCS SANDOR ÉS FIA
szőlőtelepe BIHARDIÓSZEG

Birtok kerestetik

bérbe 2—300, vételre 100—200 hold,
terjedelemben, jó minőségű szántóföld-
del, megfelelő lakóházzal. Értekezni le-
het ezen tárgyban Nösner Jánossal
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 24. sz. alatt

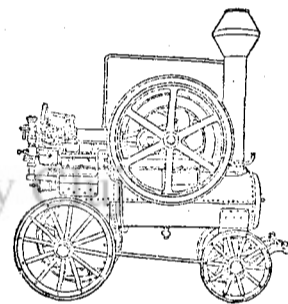
1795

Ákácfaék

1 évesek ezre 3 kor.,
5 évesek 5 korona.
3 évesek 10 korona.
5 éves átültetett gyökérdus 3 méter
magas 4—5 centiméter
átméretű szép sőrfák
száza 22 k., ezre 200
korona waggonba rakva

1794

Szabó Lajos
lelkész
Apostag

1725

**Beck és
Gergely**

Budapest, V.,
Váci-ut 12.

**Benzinmotoros
cséplőkészletek. Teljes
malomberendezések.**

benzin-, szivógáz- vagy más üzemre.
Teljes olajgyári berendezések.
Elismert legjobb kivitelben szállittat-
nak s mindenkor raktáron megte-
kinthetők.

**Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,
Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb
Mezőgazdasági gépek**

1458

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körut 32. szám

Arjegyzéket és költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

HEUCKE A. GÖZEKEGYÁR
HAUSNEINDORF-I

1707.

magyarországi
vezérképviselősege:
Budapest,
VI., Teréz-körut 31.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,
Budapest, Váci-körút 63.

Árka a leg olcsóbb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löher-cséplők, tisztító-rosták, kökolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs kavágók, répavágók, kukorica-morzsolók, csarálók, őrlőmalmok, egytetemes szék-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

AZ

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank
Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó valomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számítatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

Előnyös feltételek.

Teljes 100-as árfolyam.

Motor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmassat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárból.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság
BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.
Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. leszánt. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA
utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-
kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdasítzeknek,
KÖLCSÖNT
sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.
Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szervezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA
utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb feltételek mellett:

- Gazdasági gépeket, gőzcséplő-készleteket, Tolókerek-rendszerű vetőgépeket, Egytetemes acél-ekéket, Gazdasági malomberendezéseket, Tejgazdasági gépeket, Fűrészgári berendezéseket, Szecs kavágókat, Répavágókat, Morzsolókat, Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, tejtelepek, szu-kor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok Derhymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

DUNKY FIVÉREK
CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár Mátyás király-tér 10.	Miskolc Városház-tér 20.
Dés Felső-sétátér.	S.-A.-Ujhely Főtér 9.
Sárospatak Kossuth Lajos-u. 70.	

1729

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak

Jármos ökrök tinók,
sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cim:
Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.
1762
Telefon 311.

NAY és RÓNA
Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:
BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

1727

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.
Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.
Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

Mezőgazdasági Áruhitelbank
Részvény-társaság.
Budapest, V. ker., Báthory-utca 5.

BANKOSZTÁLYA: előnyös feltételek mellett nyújt mezőgazdáknak személyi hiteli kölcsönöket, kezes nélkül.

ÁRUOSZTÁLYA: mindennemű MÚTRÁGYÁK KARTELEN KIVÜL) u.m.:

- superphosphát,
- thomassalak,
- chilialétrom,
- kainit,
- kalisót,
- valamint az összes erőtakar-mányok eladásával foglalkozik.

1650

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilialétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérdezősködések intézendők.

(1477)

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDATISZTI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMENY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:	
A kolozsvári állatkiállítás egyik részlete. <i>Tormay Béla.</i>	493
A vetőgumó alakjának és nagyságának befolyása a burgonya termésére. <i>Grabner Emil.</i>	494
A gümőkór meghatározása és ellene való védekezés. III. <i>Tormay Béla.</i>	495
Könyvismertetés.	496
Egyleti élet:	
Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának intéző-bizottsági ülése.	497
Vegyes közlemények:	
Gazdasági kiállítás.	497
Új gazdasági iskola a Székelyföldön. — Az alsófoku kertészeti szakoktatás rendezése. — Az alsózsuki versenyek második napjának eredményei. — A különféle gyümölcsök leszedése és csomagolása. — Szövetkezeti közgyűlés Nagyszébenben.	497
Hirdetések	

A kolozsvári állatkiállítás egyik részlete.

Az állatkiállítások — ép úgy mint a »tenyészállatvásároknak« mondottak, azt tartom — meglehetősen hasonló céllal bírnak. A kettő között különbség annyiban van, hogy a kiállításra inkább csak a tenyésztő nem eladó állatai kerülnek, holott a vásárra jó tenyésztő csak azt az anyagot viszi, mely nála számfeletti és amelyet — mert jobb állatai is vannak — tenyésztésbe magállatnak beosztani nem kíván. Ez az oka, hogy a tenyészállatvásár a létező tenyésztési állapotnak többnyire kisebb képét mutatja, a kiállítás pedig azért érdekes, mert képet tár elénk, helyes eljárással — melyen a kiválasztása az az anyagnak áll első helyen, továbbá az életfeltételeknek megfelelő betöltésével végre még az okszerű hasznosítással mi lenne a tenyésztetekben elérhető.

Mind a két »állatösszegyűjtésből« haszon hármozhat a tenyésztőkre, különösen ha a szemléjük alkalmával nagy szakértelmet birtokoló kalauzolja őket, ha ez a szemle alkalmával összehasonlításokat végez és ekkor a megejtett bírálatokra is kiterjeszti figyelmét.

De még azok a gazdák is okulhatnak, akik nem voltak abban a helyzetben, hogy a kiállítást meglátogathassák, ha valamely kiváló szakembernek kritikai véleményét a kiállított állatanyagrái figyelemmel elolvassák és az ilyenben rendszeren foglaltatni szokott tanácsokat megszívlelik.

Mindig örömmel tölt el bennünket, ha földmivelésügyi kormányzatunk ilyen állatkiállításokra vagy vásárookra igazán rátermett szakértőket küld ki. Ilyenek jelentései, leírásai hasznosak első sorban azokra, kik terményeiket, állataikat vagy ezek termékeit bemutatják, de hasznosak azokra is, kik csak a nagybecsű jelentésekben foglaltakat elolvassák.

Teljesen célt vesztett az úgynevezett »Közigazgatási tisztviselők« ilyen helyekre való hivatalos kiküldetése. Az ilyenek kellő ítéletre, bírálatra és tanácsadásra nem képesítettek és tőlük hasznos kihatással bíró jelentés nem várható, de ők rendszeren nem is ilyen célzattal jelennek meg, hanem az

ilyen (elég pénzbe kerülő) megbízatást többnyire csak szórakoztató kirándulásnak tekintik. Helyesnek vélném, ha a nem szakértőt ezután nem is fásasztanak okvetlenül céltévesztett ilyen megbízással.

Van kiállításainknak és tenyésztésünknek egy igen megbecsülendő látogatója, ki rendszeren ott — a bíráló-bizottságokban néhány állattenyésztési ágazatban és ezek termékeit is illetőleg — irányt adóan, buzgó odaadással és nagy szakértelemmel működik. Ez a szakember illetően működésén kívül, ügyes tollal, vonzóalakban tájékoztatja a szaklapok útján a gazdaközöniséget a miért kötelesek vagyunk őt elismerő tisztelettel kísélni. Neve Rodiczky Jenő.

Rodiczky Jenőt minden állattenyésztési ágazat melegen érdekli, de különös szeretettel két ágazat iránt viseltetik, melyek szívéhez legközelebb állanak ezek egyike a juhászat.

A tisztelt olvasó azt hisszük ismeri Rodiczky e téren való munkásságát, azokat az érdemeket melyeket — hogy ezek csak egyikét említsem — a gyapjút minősítő intézettel és az ezzel kapcsolatos teendőikkel szerzett és a pozsonyi kiállításon fényes tanúságot tett munkálkodásának nagy horderjéről.

Tisztelt olvasó! Volt olyan idő mikor pl. a merinotenyésztés megkezdése hazánk mezőgazdaságában határkövet képezett. József császárnak a külföldről való gyapjubehozatal ellen való prohibíciós eljárása eredményezte a merinó juhászatok gyors fölvirágzását hazánkban és a posztóipar föllendülését Morvaországban.

Hosszu évtizedekig »a gyapju adta a jövedelmet« mint a nagybirtokos mondotta akkor és alig volt az ország nyugoti felében és a közép részén olyan uradalom, melyben »juhászati intéző« nem lett volna.

A juhászati intézők igazán szakértők valának, ennek volt tulajdonítható, hogy a birkaállomány megsokszorozódott és gyapju kivitelünk rohamosan emelkedett.

A birka és juhállomány a hatvanas évek kezdetén fölzötte a tizennégy millió darabot, ekkor a nagybirtokosok juhászatai — vidékenként »juhos gazdaságai« fontos tényezői voltak az üzemnek.

Tulajdonképpen az ország középső ré-

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat. 1002

A MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám

==== **Borértékesítő osztályt** ====

szervezett, mely a bortermelő gazdaközöniség szolgálatára áll. — Kiterjedt összeköttetések a bel- és külföldi vevőkkel
Hűen mintázott ajánlatok kéretnek.

szén 1863-ban kezdődött a juhászati deperatio,¹⁾ mely 1869-ben fokozódott.

1884-ben még valamivel több kilencmilliónyi darab juh és birkánál legelt az országban.

1894-ben a juh és birkaállomány hét és félmillióra csökkent.

1904-ben már csak hat millió nyolcszázezerre ment a juhok és birkák létszáma és a nevezett időben és a reá következő évben a legelő és takarmányhiány miatt ez a kis létszám is kétszázötvennégy ezer darabbal megapadt.

Leginkább fogyott a merinó és merinó-jellegű birkaállomány és ezt sok helyen teljesen »alászántották.« Kevésbé csökkent a kevert gyapjasok száma. Rodiczky írásban, szóval és munkásságával (auctiók, tanácsok, minősítés stb.) fáradozott a jó merinó nyájak — habár létszámcsökkenés mellett való fenntartása körül, így is érdemeket szerezvén, mert a merinók teljes kipusztulása határozottan lényeges kárnak, veszteségnek lett volna minősíthető különösen akkor, ha külön vámterület mellett esetleg József császár eszméi föllevednének.

A kevert gyapjasok és a cigáják nagyobb mérvű csökkenését részben megakadályozták a többek között először néptápláléknak való fontosságuk, továbbá az emelkedő turóárak, a birkisi, a monostori sajt stb. és a magyar Roquefort, mely mindenütt polgárjogot nyert.

*

Figyelmemet először is 1873-ban keltették föl a cigáják, melyeket akkor úgy minősítettem, hogy »ezek Magyarország jövő husjuhai«.

Figyelemmel voltam a kevertgyapjasokra, különösen a királyhágóntuliakra és figyelmem mindig éber maradt. A mikor arra alkalmam volt, ezek tenyésztése érdekében szerény eszközeimmel cselekedtem és mindig érdekelték az Erdélyi Gazdasági Egyesület által rendezett őszi tenyészállatkiállítások, melyeken a kevert gyapjasokat kerestem.

A folyó évi szeptemberben tartott kolozsvári tenyészállatkiállítás meg szemlélésében egészségi állapotom akadályozott és várva-vártam az arról való leírás vagy jelentés közzétételét. Vártam a jelentést különösen azért, hogy olvashassak valamit két királyhágóntuli nyájáról, melyeket én arra az országgrészre kiváló fontosságúnak tartok.

Megjött a bírálva tartott leírás az öreg mester tollából, ki a végleg megfogyott juhászok gárdájából még »nem adta meg magát« és Rodiczky Jenő oly vonzóan, oly elevenen rajzolta a tárlatot — különösen az azon bemutatott juhászok képét, hogy azok állatait mintegy magam előtt láttam.

Rodiczky közleménye másképp is meg-

¹⁾ Jelenleg a deperatio a többi tenyésztési égakban is beállott.

örvendeztetett, mert abban az első helyeken kiemelve találtam azt a két juhászatot, mely leginkább érdekelt és pedig mostani tulajdonosa, dr. gróf Bánffy Miklós ur zentelki kevert gyapjasait és a kolozsi cigája nyáját, melynek létesítése körül nekem is volt részem és sajnáltam, hogy az utóbbinak két fiók-nyája, továbbá az igen jónak mondott fogarasi nyáj a kiállításon nem szerepelt.

A zentelki nyáját a havasi juhászatokra tartom elsősorban fontosnak és szép fehér tömött bundája, helyesen alakult teste és eléggé tejelekeny volta miatt megbecsülendőnek.

Reményem, hogy a hegyvidéken működő állattenyésztési felügyelőségek a községeknek kiosztandó kosok beszerzésénél elsősorban erre a tenyésztetre fognak figyelmet fordítani. Reményem azt is, hogy a tulajdonos ur a felszór és a pehelyszór átmérők csökkentése a szálsűrűség gyarapítása mellett megtartva a jó testalakot, az imént *egy vérben* maradvá eszközi és semmiképp más vért ebbe a kitünő nyájba nem kever.

Jól ismertem annak idején a horodenkai racka-nyáját, vásároltam is belőle anyagot, még pedig elsősorban olyat, mely tiszta véru volt, de olyat is, melybe hampshirei vért kevert a nyáj tulajdonosa.

Voltak a horodenkai tiszta rackáknak némi hátrányai, különösen a pehelyszőrök tekintetében, melyek egy vérben való kiválasztással lényegesen javultak. De az iméntivel szemben volt olyan test, oly kevés igényűség és szívósság, melyen csak rontani lehetett. És csakugyan rontott a hampshirei bele keverése. Az első nemzedéknél elért kedvező testalak a félvérek továbbtenyésztésében a második, különösen a harmadik nemzedéknél jórészt eltűnt, elveszett a kevésigényűség, a szívósság, szóval elvesztek a racka-alany jó tulajdonságai és nem nyeretett meg az, amit a tulajdonos keresztezési eljárásából remélt.

Az egyöntetűvé lett és minőségükben megszilárdult tisztavéru tenyészetekben csak kétféle keresztezés lehet nézetem szerint eredménnyel kecsegtető és pedig az az *átalakító* melyben addig, míg atavizmus számbavehető mennyiségben mutatkozik, mindig az átalakításra használt apák alkalmaztatnak, vagy pedig haszon-egyének előállítását célzó keresztezés üzhető, melyben az alanyt érintetlenül fenntartják és a félvér állatok hasznosítása a juhászban különösen fogyasztásra történik.

De miként vagyunk a cigájákkal?

A tisztavéru cigája gyapjuja már szövetekre alkalmas, tejelekenysége — mint dr. Szentkirályi Ákos annak idején az erről a fajtáról szóló érdekes dolgozatában kimutatta, — tartalmát illetőleg kevésbé a rackaké előtt áll, bundás bőre nem olyan ke-

resett mint a rackaké és a bárány bőre csekély értékű. A cigája a rackánál gyorsabban fejlődik; a növendékek (ha sem a bárányt sem a toklót »csipőssé« és éleshátúvá lenni nem engedjük) gyorsan fejlődnek, szépsúlyt érnek el (640 dekás mérfél éves hízalt ürük combjait mértük) a hus nem »bunda izü« igen jó minőségűnek mondható.

Ott, ahol a viszonyok a cigáják tenyésztésének kedveznek, testre jól fejlődnek és ahol az év nagyrészében a állatok legeltetnek, más állattal olyan jó hust olyan olcsón, mint a cigájával, termelni nem lehet.

Azt hiszem, a husdrágaság nálunk is meg fogja szülni, hogy a jó ürühus kedvelté és keresettebbé válik és ára is megfelelő lesz. Ebből a tenyésztésből a hasznot leginkább azok fogják huzni, kiknek tenyésztük van és ezt például kolozsi vérral telt koncvá tenni törekedtek.

A cigájákat a kisgazdák juhos gazdaságaiba nem erőltetném, mert bárminők legyenek, a kisemberek előtt nem kedvesek és olyan állat számára megnyerni a falusi juhos gazdaságokban résztvevőket, mely neki nem tetszetős, véleményem szerint elhibázott dolog. A cigája inkább a közepes számú és a nagy juhállomány birtokosának állatja, ki ért a gyapjuhoz és a ki jó tartással nagy ürüket nevelhet »nehézre« kihizlalhatja.

Példa az iméntire, hogy Kolozsról eredő ürük — egy kocsirakomány szines jószág — a legelhangoltabb vásár-viszonyok idejében küldetett a székes főváros állatvásárjára és dacára a lehangolt vételkedvnek, ezek azonnal elég jó áron gazdát cseréltek.

Jelenleg röviden ennyit a Kolozsváron az állatkiállításon bemutatott juhokról, más alkalommal, ha érdekelné gazdatársaimat talán a prémjuhokról beszélgetek egyet-mást.

Tormay Béla
ny. földművelésügyi államtitkár.

A vetőgumó alakjának és nagyságának befolyása a burgonya termelésére.*)

Ezen kísérlet 1900. év tavaszán indított meg és első két évi eredményei a „Kísérletügyi Közlemények“ 1902. évi V. kötetében adattak közzé. A kísérlet megindítására. M. Fischer tanárnak azon tapasztalata szolgált, hogy a lapítottan gömbölyű vetőgumók keményítődúsabbak, de kevesebbét teremnek mint a hengeresen hosszukás alakúak és ezen tulajdonságok az utódokra is átörökölődnek. Fischer tapasztalatait a fentebbi közleményben részletesen ismertettük és azért ez alkalomkor csak utalunk arra, hogy a nevezett, az általa kimutatott összefüggéseket a vetőgumó alakja és a termőképesség, valamint a keményítőtartalomra vonatkozólag ugyanazon fajta különböző alakú gumóin állapította meg. Ezzel kapcsolatban azonban felmerül azon kérdés, hogy az esetben, ha egy fajta gömbölyű és hosszukás gumói között

* A Kísérletügyi Közlemények utolsó füzetéből.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás-király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétokat előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Áruraktárral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokról előleget adnak. Ugyanott kölcsönzések is kaphatók.

ilyen különbségek vannak és a termőképeség, valamint a keményítőtartalom ilyen szoros összefüggésben van a gumóalakkal, mutatkoznak e ezen különbségek olyan fajták között is, a melyeknek túlnyomó részben hosszukás, vagy jellegzetesen lapított gömbölyű gumók vannak, mert ha olyan két fajtát hasonlítunk egymással össze, a melyeknél a két szélsőséges alak között levő átmeneti gumóalakok az összehasonlítást nem zavarják, akkor olyan burgonyafajtáknak, a melyeknek túlnyomó részben lapított gömbölyű gumók vannak, nagy keményítőtartalommal párosultan gyengébb termőképeséggel és fordítva, főképen hosszukás, hengeres gumókkal bíró fajtáknak még gyengébb keményítőtartalommal kell bírniok.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás ezirányú kísérletének tehát célja volt megállapítani azt, hogy mennyiben mutatkozik a Fischer által kimutatott összefüggés, akkor, ha jellegzetesen hosszukás és tipikusan gömbölyű fajták hasonlítatnak egymással össze, megállapítani kívántuk továbbá azt, hogy mennyiben mutatkozik a gumóalak befolyása a különböző sulyú (vagy közepes és kicsiny) vetőgumóknál és végül azt, hogy mennyiben lehet az éveken át folytatott egyoldalu kiválasztással valamely fajtából az egyik, vagy a másik gumóalakot kitenyészteni.

A kísérlet céljaira a gömbölyű gumóju fajták közül a Maercker, Orth és Magyarincses, a hosszukás gumóju burgonyafajták közül pedig a Spárza, Bruce és Kühn használtatott. Ezek mindegyikéből külön választottuk a gömbölyű és külön a hosszukásalaku gumókat és ezekből külön a nagy, közepes és kicsiny gumókat úgy, hogy minden fajtából hat csoport volt és pedig gömbölyű vagy közepes és kis gumókból, továbbá hosszukás nagy, közepes és kicsiny gumókból álló csoportok. Ezek terméséből ismét csak az anyagumók jellegének megfelelő gumókat válogattuk ki továbbtermelésre és ilyen módon folytatva a termelést, most már öt évi kísérlet adatai állanak rendelkezésre.

Az első két évi eredményeket az előző közleményben teljes részletességgel megbeszéltük és akkor a kísérlet adatai azt mutatták, hogy a gömbölyű és hosszukás gumóju fajták között nem mutatkozik szembetűnően olyan különbség, mint az egyfajtából kiválogatott különböző alaku gumók termése és keményítőtartalma között. Az első két évben az utóbbi sem jutott teljes határozottsággal érvényre, de az adatok szerint valószínűnek látszott, hogy több évi egyoldalu kiválasztás úján lehetséges a termelt fajták jellegzetes gumóalakjával ellentétes alaku gumókat elszaporítani és hogy ekkor a gumóalak és a termőképesség, illetve keményítőtartalom közötti összefüggés jobban előtérbe lép.

A hosszukás gumóalakkal bíró fajtákból jobban sikerült megfelelő alaku gömbölyű gumókat kiválasztani, mint a gömbölyű jelleggel bíró fajtákból hosszukásakat, de ezek termésében is volt annyi megfelelő alaku gumó, hogy a kísérletet megbízható pontossággal tovább lehetett folytatni. Minden csoportból évről-évre 42 gumót vetettünk el. A kísérletek minden évben jó trágyaerőben levő, márgatalajon végeztettek és a termés keményítőtartalma a Reimann féle keményítőmérleggel határozott meg. Ezen keményítőmeghatározási eljárás nem oly pontos ugyan,

mint a direkt keményítőtartalmat, de ez esetben teljesen megfelelő volt, mert nem az egyes gumók, hanem a különböző csoportok átlagos keményítőtartalmának megállapítására volt szükség és a vetőgumó alakja és a termés keményítőtartalma között levő összefüggésnek csakis akkor van gyakorlati értéke, ha a különböző alaku gumók keményítőtartalmában olyan nagy különbségek vannak, melyek már ilyen úton is meghatározhatók. A keményítőtartalom meghatározására tehát ezen közönségesen is használt mérleg megfelelő volt. A termés gumóinak nagyságának megállapításánál is egyszerű eljárást követünk, mely a gumók átlagos nagyságáról legjobb tájékoztatást nyújt és ezt oly módon eszközöltük, hogy megállapítottuk azt, hogy hány gumó adott 5 kilogrammot.

A bokrozat és levélzet fejlődésében mutatkozó különbségekre, valamint a burgonyavész elleni magatartásra vonatkozólag szintén kiterjedtek a megfigyelések, de jelentékeny különbség csak a különböző nagyságú gumók bokor fejlődésében volt megállapítható és ez a gumók nagyságával egyenes arányban állott, vagyis minél sulyosabb volt a vetőgumó, annál erőteljesebb a bokrozat, a gumó alakja és a bokrozat vagy levélzet fejlődése között azonban nem mutatkoztak összefüggések és azért a továbbiakban csak a táblázatba foglalt kísérleti adatok megbeszélésével foglalkozunk.

Az évjáratok szerint valamennyi fajtának termése, keményítőtartalma és átlagos gumónagysága egyaránt nagy ingadozást mutatott. Ez azonban főképen az időjárás szélsőségeinek tudható be, mert a talaj a trágyázás és a művelési viszonyok valamennyi évben egyöntetűek voltak. Kivételt e tekintetben 1901. évben a talaj trágyázási állapota képez, mert ez évben a kísérlet két év előtt trágyázott területen végeztetett, a többi évben pedig közvetlenül a burgonya alá adatott az istállótrágya. Az 1901. és 1904. évek száraz nyári időjárásának nagyon hátrányos hatása a burgonya fejlődésére és ez a termés csökkenésében nagyon feltűnően mutatkozik. 1904-ben a szárazság korán akasztotta meg a burgonya fejlődését és azt azért nem lett volna célszerű az őszi esőzések előtt kiszedni, mert rendkívül keveset termelt volna, így azonban el kellett viselni a kétnövényesség hátrányát, a mi részben a keményítőtartalom csökkenésében, főképen azonban abban mutatkozik, hogy a termelt gumók aprók voltak. Ezen évjárat kísérleti adatai nem normálisak ugyan, de azért az előző évi adatokkal kapcsolatban felhasználhatók, mert az ezek között mutatkozó különbségek ez évben is jelentkeztek és így az 1904. évi adatok az öt év átlagos eredményeit nem rontják.

A kísérlet eredményei szerint a termés mennyisége a vetőgumó sulyával szoros összefüggésben csökken vagy növekedik. Ezen szabályszerűség minden fajtánál és minden évben mutatkozik, de az, hogy a kis gumók kevesebbet termettek, nem a kisebb gumók gyengébb termőképességére, hanem arra vezethető vissza, hogy a nagy, közepes és kis gumók ugyanazon sor- és növénytávolságoknál termeltettek és a kisebb gumók a nagyobb tenyészterületet nem voltak képesek kihasználni. A különböző nagyságú gumók mindegyikéből 42 gumót vetettünk ugyan el, de a kis gumók vetőgumósulya sok esetben a

fele vagy kétharmada volt a nagy gumók sulyának és ezért termelt kevesebbet. Sulyban ugyanannyit, tehát darabszám többet vetve, az apró gumók többet teremnek, mert a mint azt az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás ezirányú kísérletei¹⁾ kimutatták, a kis gumóknak nagyobb termőerejük van. A kísérletnek a gumók átlagos nagyságát feltűntető adatai azt is mutatják, hogy az apró vetőgumók után, kisebb gumók teremnek mint a nagyobbak után, de a mint ezt a növénytermelési állomás fentebb jelzett kísérletei mutatták az esetben, ha nem nagyon apró gumók használatnak vetésre, ezen különbségek nem jelentékenyek.

Grabner Emil.

(Vége következik.)

A gumókór meghatározása és ellene való védekezés.

Irta: Tormay Béla.

III.

A harmadik és legújabb eljárás Behring tanáré, ki Marburgban (Hessen) működik.

Nevezett fiatal szarvasmarhákat, helyesebb ha azt mondjuk, hogy borjúkat törekszik immunizálni és törekvéseit meglehetősen széles alapú előadásokban ismertette meg hallgatóságával, amelyekben azonban magáról az oltóanyagának előállításáról, épen nem, az eljárásról pedig alig tesz említést. Behring tanár csakis nagy óvatossággal némiképp reá mutat sikerekre, a melyeket elért és reá mutat arra is, hogy egy bizonyos „antitest” előállításával a tuberkulózis kérdése az egész vonalon meg lenne oldható, annál is inkább, mert az emberek, valamint a házi állatok tuberkulózisa azonos és csak annyiban variál a vírus, a mennyiben más és más gazdába jut.²⁾

Behring tanár első közleménye már mozgásba hozta a közegészségügy munkásait, valamint a mezőgazdákat és az utóbbiak sürgették kormányaik, hogy ez kísértessen figyelemmel Behring munkásságát, tétessen kísérleteket, melyek hivatva lesznek akár pozitív, akár negatív irányban utmutatásul szolgálni.

A közegészség iránt érdeklődő orvosok közül többen felkeresték Behring tanárt működési helyén. Strelinger Hermann dr. járási orvos és tb. megyei főorvos volt ezek egyike.

Nevezett Behring eljárását két év előtt megjelent füzetben ismertette, szinte ez röviden a következőkbe foglalható:

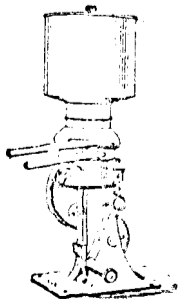
„Behring tanár, az állati szervezetre egyébként is enyhe hatású emberi tuberkulózis bacillusok kulturái, általa bizonyos átoltási rendszerrel még enyhébb hatásúvá tették oly annyira, hogy az immunizáló eljárás az eddigi tapasztalatok szerint az állati szervezetre bizonyos adag betartása mellett teljesen ártalmatlannak bizonyult.

Behring ezen kulturát „Vacuum tb” vel (Trockentuberculosis) és az eddigi sikerekre³⁾ való tekintettel feltehető, hogy ezen kultúra által a ptomainhatást megsemmisítő anyagok jönnek létre a szervezetben.”

¹⁾ Kísérletügyi közlemények 1905. évf. 675. oldal.

²⁾ Deutsche medicinische Wochenschrift 1903. XXIX. évfolyam 39. szám.

³⁾ Ama „bizonyos” sikerek még nem közzétehetők, ezek csak „bizonyos” évek múltával válnak majd megítélhetőkké.

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra ugyancsak mindenemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszközugyár

1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

KÜLÖNLEGESSÉG:

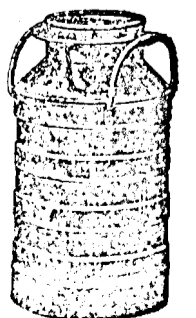
VAJKIVITÉS:

„Svéd Globe Separator.”

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vajat évi kérés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb áron veszünk át.

Árjegyzetek, költségvetések, tervek ingyen és bementve.

Behring tanár tehát immunizálni és „Vacuum”-ját intervenosus módon alkalmazza, hogy így ez az egész szervezetben gyorsan elterjedjen. Behring eljárásában kétszeri oltás alkalmaztatik, az első az immunizáló, a második tulajdonképen ellenőrző feladattal bírna.¹⁾

A termelőtől beszerzett oltóanyag közvetlenül az oltás előtt 1%-os konyhasó-oldattal, sterilizált dörzscsészében, nagy óvatossággal fokozatosan dörzsöltetvén, keverendő vagyis higitandó annyira, hogy a küldött mennyiségből az I-től 25, a II-ből 10 megkivántató két és fél grammos mennyiségű adag kikerüljön.²⁾ Megjegyezzük egyébként, hogy az egész eljárásnál kifogástalan tisztaságra, az edényeknek és eszközöknek az eljárás előtt, valamint az utána való megtisztítására, sterilizálására kiváló gond fordítandó.

A fel nem használt oltóanyagot tüzből meg kell semmisíteni.

A beoltandó borjúk klinikailag megvizsgálatnak, hőmérsékük a már elmondott módon megállapítatik. A teljesen egészségeseknek találtak elkülönítve helyzetetnek el, hol azután három napig még az oltást megelőzőleg megfigyeltetnek.

A beoltás a baloldali vivőérbe történik. Műtétel előtt az oltás helyén a szőrt leborotváltják és 2% lysol-oldattal a bőrt ott gemossák, fertőtlenítik, azután érvágó zsinór alkalmaztatik az oltás helye alatt a nyakra és minek utána a vivőér a zsinór összehúzása folytán kiduzzasztatott, beszurja az oltást végező a fecskendő tűjét a visszerbe, helyes beszúrás után behelyezi a fecskendő csapját és meglazítván a nyakon alkalmazott zsinórt, nyomban eszközli a fecskendezést.

Az elmondott beoltást az állatorvos két segítővel végzi és ezután a hőmérőzésnél és az időközi mázsálásoknál egyéb teendő nincs.

Strelinger dr. mondja, hogy a műtét és a nyolc napig tartó naponkénti hőmérések és a nyolc naponként végzett súlymérések után, ha a hőmérsék rendessé (38.0 és 39.5 végbélhőmérséklet) lett, a testsúly pedig gyarapodik és a hat hétig tartó megfigyelés alatt klinikailag gyanú elváltozások sem észlelhetők, akkor nemcsak a virulens kulturák általi mesterséges infekció, hanem a rendes gazdasági viszonyok között előforduló természetes fertőzési behatások ellen is teljesen immunis marad.

Véleményt erről az eljárásról ma még nem mondhatunk, hogy van-e bizonyos ideig tartó immunitás a beoltás után, azt a tuberkulózis-próba kideríti, hogy ez az immunitás meddig tart, azt évek múlva a Behring-féle eljárással immunizálni törekedett kísérleti állatok fogják megmutatni.

Kísérleteket tettek magánosok, de az egyes államok is meglehetősen nagy mérvben eszközöltetnek ilyeneket. Földművelési kormányzatunk volt egyike a legelsőeknek, mely a Behring-féle immunizáló oltásokat felkarolta és ezek érdekében lényeges áldozatokat hozott. Az oltások a budapesti állatorvosi főiskolán végeztettek, a kísérleti állatok az oltási eljárás befejezése után beállítottak erősen fertőzött istállóba és ott neveltetnek. Bizonyos időközökkel (több éven át) a beoltott állatok egymás után levágnak, hogy tájékozást nyújtsanak.

¹⁾ I. és II. szám.

²⁾ A mi I-nél 50, II-nél körülbelül 19 gramm konyhasó-oldat keverésével elérhető.

Ausztriában, hasonlóan a bécsi állatorvosi főiskolában, van 22 borjú, melyek a Behring-féle immunizáló — talán jobb, ha azt mondjuk „védő oltás”-nak alávetetnek és erősen fertőzött tehenészetekbe helyeztettké el kipróbálás végett.

Ha Behring tanár eljárása eredményt adna, akkor a tuberkulózis kérdése szarvasmarhát illetőleg meg lenne oldva. Addig azonban, míg a Behring-féle vagy más új eljárás teljesen megfelelőnek nem bizonyul, maradjunk Bang tanár eljárásánál, melynek nálunk elért eredményeinek egyikét közöltük és esetleg csatoljuk ehhez még Ostertag dr. na- a tejet illető eljárását s azt hisszük, ezzel is minden irányban kielégítő eredmények lesznek elérhetők.

Első helyen azt a házi állatot említettük, melyben leggyakoribb a tuberkulózis és mely termékei, különösen egy terméke miatt az emberre a legfontosabb, melyben ez a betegség a mezőgazdasági viszonyok folytán jobb, ha azt mondjuk: az üzem alakja miatt évről-évre nagyobb arányokat nyert és ez a szarvasmarha. De a többi házi állatok sem mentesek ettől a betegségtől és bebizonyosodott, hogy habár ritkán, de még a tuberkulózis irányában immunisnak vélt kecske is néha megbetegszik tuberkulózisban, Ritkábban, de mégis megtámadtatnak juhok, lovak, úgy a húst evő házi állatok, kutyák, valamint macskák, az utóbbiak gyakran, a házi nyul pedig a tuberkulózis iránt nagyon fogékony. A szarvasmarhákon kívül a nagy házi állatok közül a a legtöbb tuberkulotikus megbetegedés a sertések között fordul elő. Fontos reánk nézve a sertés, mert ennek husa, zsirja tápszer. A hus mindig sült, a zsír forralt állapotban jut az asztalra, illetőleg a zsír az ételekbe, azért lehetetlen, hogy ez a két termék infekciót szüljen volna: a sertésnek egyedüli terméke tehát, melyet gyanúval illethetnénk, a szalonna, de szerencsére ebben a fejlődött tuberkulózis fészkeit nem találtuk, sőt a szalonna által való infekciónak esete pedig előttünk eddig ismeretlen. Éppúgy, mint a szarvasmarhák tuberkulózisa, a sertéseké is a kulturával, jobb, ha úgy mondjuk, az intenzív gazdaságvitellel és az ezzel összeköttetésben álló tejgazdaság hulladékainak felhasználásával és az istállózással terjedhet.

Volt hazánkban a tejgazdaságok felkarolása előtt is tuberkulotikus sertés és a „sajtos bélglyuladás” alatt nem volt érthető más a tuberkulózissal, de az is leginkább belterjes üzemekben fordult elő, még pedig szórványosan.

Mióta a tejgazdaságok szaporodnak, a lefölözött tejet pedig gyakran nagyobb mennyiségben értékesíteni kell, az eddig — alig számba vehető esetek kivételével — mindig nyersen történik és ezt a malacok kapják, melyek ezzel készítettnek el kés alá. Ha már most a tej tögytuberkulózisban szenvedő tehéntől való, a malackorban megtörténhetik Behring azon mondásának valószínűsége, hogy a szopós állatnak adott bacillusokat tartalmazó tej legfőbb forrása a tuberkulózisnak, az a bélsatornába jutva, könnyen fertőzhet és ezek a fertőzési esetek nemcsak a nyugotról importált, gyorsan fejlődő hussertésekre szorítkoznak, hanem előfordulnak a hazai, kondorszörű sertéseink között is.

A sertések infekciójára nézve adatokkal, melyek annak nagyságát illetőleg tájékoztatást nyújtanának, igen kevés rendelkezünk; melyeket, de csakis a közelmúltból valókat, a Budapest székesfővárosi sertésközvéghid

szolgáltathat rövid fennállásának idejéről, e szerint:

leszuratott magyar kondor	ser és	167867 drb	
kondorszörű egyéb fajtából		39833	„
gümőkóros volt a hazai kondorsertések közül		4580	„ 2.72%
az egyéb kondorszörű fajtából gümőkóros volt (szerb)		3	„ 0.007
Átlagban		1.36%	

A Németbirodalomban és pedig:

Bajorországban levágott	634184 drb,	—
gümőkóros volt	1199	„ azaz 0.10%
Hamburgban levágott	216136	„ —
gümőkóros volt	6366	„ „ 2.99
Poroszországban levágott	2630841	„ —
gümőkóros volt	35508	„ „ 1.35
Szászországban levágott	384473	„ —
gümőkóros volt	10450	„ „ 2.71
A hercegségekben levágott	49095	„ —
gümőkóros volt	1210	„ „ 2.40
Átlagban		1.93%

Ha most ezeket a számokat az ország egész sertésállományára vonatkoztatjuk, akkor 3,188 834 állománynál a gümőkóros sertések száma Magyarországon 85.088 drb lenne.

Németországban a sertésállomány az utolsó számlálás szerint 16,807.014 darab, így ehhez arányosítva a betegeknek talált átlagszámát, volna az egész Németbirodalomban összesen 3,244 753 gümőkóros sertés.

A sertést illetőleg megjegyezzük még, hogy az „egyéb kondorszörű sertések” mind olyanok, melyek erdőn-mezőn, azaz szabadban nőttek fél s félig ott hizlaltatván, ezután „szállás”-ba és innét kés alá mennek.

A többi házi állatok és baromfiak között ez a betegség nem kapott annyira lábra, hogy statisztikailag feldolgozták volna, de egyéb adatokkal sem rendelkezvén, a szóban levő betegségnek ezeknél való uralkodásával nem foglalkozhatunk.

(Vége.)

Könyvismertetés.

Tőzsde Almanach az 1907. évre. A jogkereső közönség, kereskedelmi és gazdaságosoknak szánt évkönyv jelent meg a fenti címen Nyáry József tőzsdei titkár (Budapest, Tőzsdepalota) szerkesztésében. A mű úgy tartalma, mint alakjánál fogva, azt hisszük, az érdekelteknek kedvence lesz, mert míg egyrészt mindazt magában foglalja, amire azoknak, kik a tőzsde intézményének bármely ágával érintkeznek, szükségük van, másrészt kényelmes zsebalakjával mindig kéznél tartható. A könyv a naptári részen kívül négy fejezetre oszlik s tartalmazza a tőzsde szervezetére vonatkozó, az áru és értéktulajdon, a tőzsdebiróságot érintő szabályokat; a fejezetek keretében megtaláljuk a tőzsdetanács, tőzsdei bizottságok, tőzsdetagok, alkuszok, meghatalmazottak s alkalmazottak névsorát, a tőzsdei hivatalok beosztását, az áru- és értéktulajdonra vonatkozó összes szabályokat, gondosan összeállított betűrendes mutatóval, a tőzsdebirósági eljárást szabályozó törvényes s egyéb intézkedéseket, valamint a bíróság gyakorlatában előfordult határozatokat, lexikonszerű ügyes feldolgozásban. A könyv „függelék” fejezet alatt magába foglalja a budapesti liszt.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fürdő és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utócai

fehértűmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

100

árakat, valamint az esős napokat 1805 január 1-től 1906 július végéig, végül a bélyeg és illetékfokozat mellett a postadijszabást. A hasznos, tartalmas és igazán hézagpótló munka terjedelme 330 sűrű oldal, ára 7 korona s a szerkesztőnél kapható.

EGYLETI ÉLET.

Az E. G. E. kolozsvármegyei szakosztályának intéző-bizottsági ülése.

Október 10.-én délután tartotta az intéző-bizottság ülését a vármegyei ház kistermében, amelyen elnökölt *Lészai Ferenc* kir. tan. és *Dósa Endre* alelnök; előadott *Éber Ernő*; jelen voltak: gr. *Bánffy Miklós* főispán, *Dósa Endre* alispán, dr. *Gidófalvy István*, *Gruner Károly*, *Kiss Ödön*, *Matskásy Pál*, dr. *Pavlik Sándor*, *Ritter Gusztáv*, *Szász István*, *Tanka Sándor*, *Velits Zoltán*, *Zabulik László* i. b. tagok.

Elnök köszöntötte a megjelent tagokat és megjelenésekor meleg szavakkal üdvözölte gr. *Bánffy Miklós* főispánt, aki beiktatásának alkalmából széles látkörű gazdasági programot adott, amelynek megvalósítására a szakosztály fölajánlja tevékenységét. Gr. *Bánffy Miklós* főispán megköszönte az üdvözlőt és kijelentette, hogy mikor a gazdasági teendőket beiktatásakor megjelölte, már számított a szakosztály támogatására.

1. A múlt ülés jegyzőkönyve fölolvastatott és — tudomásul vétetett

2. A földmivelésügyi miniszter leiratai:

a) a szakosztálynak adott 1000 korona évi általános segélyről és

b) kizsárolásnak a Barcaságba való tanulmányutra adott 350 korona segélyről — örvendetes tudomásul vétettek.

c) a gazdasági munkások helyes irányú gazdasági törekvéseinek támogatásáról szóló leiratra — az intéző-bizottság az előadó javaslatot elfogadta, mely szerint: 1) a főszolgabírók fölhívandók, hogy ezen törekvések támogatásának mikéntjéről tegyenek a szakosztályhoz javaslatot; 2) ugyanerre fölkerendők a nép érdekeivel foglalkozó lelkészek, birtokosok, tanítók is; 3) *Dósa Endre* alispán elnökle alatt *Csérer Lajos*, *Gruner Károly*, *Pavlik Sándor*, *Szász István*, *Tokaji László* által álló bizottságot küld ki a miniszterhez intézendő részletes javaslatnak a beérkező javaslatok alapján való megállapítására.

3. Kolozsvármegye alispánjának átiratai:

a) a Kolozsvármegyei mezőgazdasági érdekeinek gondozásáról szóló jóváhagyott szabályrendelet közlése — tudomásul vétetett.

b) Előadó fölolvassa a szőlőmivelés előmozdításáról szóló, véleményezés végett áttett szabályrendelettervezetet, amely szerint a vármegye azon községeiben, ahol a szőlőszet fejlesztése kívánatos, a szőlőtermelés hatósági gondoskodás tárgya és ez a fejlesztés népies előadásokkal, községi, legalább $\frac{1}{2}$ k. holdnyi mintaszőlők törvényhatósági támogatással való beállításával, szőlőoltványoknak előállításával, beszerzésével és közvetítésével, vincelléreknek alkalmazásával a szakosztály véleményezése alapján történik. Az előadó előterjesztése, gr. *Bánffy Miklós*, *Gidófalvy István*, *Szász István* és *Pavlik Sándor* felszólalásai alapján — az intéző-bizottság azt határozta, hogy örömmel üdvözlő és elfogadandónak véleményezi a szabályrendelettervezetet azzal a módosítással, hogy az alkalmas községekben vagy községi mintaszőlő létesíttessék, vagy mintaszerű szőlők beállításánál egyes gazdák segélyeztessenek és hogy a törvényhatóság szaktekintetekben a szőlészeti és borászati

felügyelő tevékenységét is vegye igénybe. A szőlőoltványok beszerzésénél a szakosztály által elsősorban mérlegelendő lesz az, hogy ne egy külön erre a célra létesülő telepről történjék-e az.

c) A komlótermelés népiesíthetőségre vonatkozó átiratra az előadó előterjesztés, gr. *Bánffy Miklós*, *Gruner Károly*, *Szász István* és *Ritter Gusztáv* felszólalásai után — az intézőbizottság azt határozta, hogy a komlótermelés népiesítésének mely módon való előmozdítása érdekében leendő javaslat megállapítására *Csérer Lajos*, *Ritter Gusztáv*, dr. *Pavlik Sándor* és az elnökségből álló bizottságot küldi ki.

d) A községi közlekedési utak befásításának határidejére és módosításaira vonatkozó vélemény megállapítása céljából — az intéző-bizottság *Dósa Endre* elnökle alatt a járási főszolgabírákból, utmesterekből, községi mérnökökből és *Ritter Gusztáv* meg az elnökségből álló bizottságot nevezi meg és ezen bizottság összejövetelének napját október 20.-ra tűzi ki.

e) Fejérmegye törvényhatóságának a mezőgazdasági cselédek szolgálatának kezdő időpontjáról szóló határozata — tudomásul vétetett.

f) Fejérmegyei gazdasági egyesületnek és Temesmegye törvényhatóságának a m. kir. belügyminiszterhez intézett azon fölterjesztését, hogy a Magyarországi Földmunkások Országos Szövetségének alapszabályai megsemmisíttessenek, a Szövetség és helyi csoportjai föloszlatassanak, többek hozzájárulása után — intézőbizottság pártolásra véleményezi.

g) Az alispán azon leiratát, melyben tudatja, hogy Kolozsmegyére nézve az egységes vásárrendtartási szabályzat tervezetének készítéséhez szükséges adatok beszerzése iránt intézkedés történt — intézőbizottság annak a kívánságnak kifejezésével veszi tudomásul, hogy ezen egységes szabályrendelet mielőbb életbeléptethető legyen.

h) Meregyő községnek országos állat-és kirakó, vagy csak juhvásár iránt előterjesztett kérelmét — intézőbizottság nem véleményezi teljesíthetőnek és pedig a következő indokoknál fogva: 1. *Bánffyhunadnak* évenként 8 vásárja van, amelyeknek nagy forgalma tanuskodik arról, hogy a vásárokhöz a vásárlók és gazdák hozzá vannak szokva; 2. *Meregyő község távoleső község*, hozzá nehéz út vezet; 3. a községek, amelyek *Meregyő* kérését támogatják, ennek nyomtatékos indokolását nem tudják adni; 4. a hozzájárulásukat kifejezett községek nagyobb része közelebb van *Bánffyhunadhoz*, mint *Meregyőhöz* és oda jobb út vezet; 5. a vásárra járást az alkalmak szaporításával nem kell növelni, mert a forgalom szempontjából ennek reális haszna nincs.

4. Kolozsvármegye közigazgatási bizottságának átiratára, amelyben egy gazdatiszt alaki képesítés alól való fölmentésének kérésére nézve kér véleményt — intézőbizottság a fölmentés megadását nem véleményezi, mivel az csakis a gazdasági szakirodalomban vagy gyakorlatban a többi gazdatiszt közül kitűnteknek adható és jelen esetben ez nem volt megállapítható.

5. A földmivelésügyi miniszter selyemtenyésztési meghatalmazottjának a kolozsmegyei selyemtenyésztés meghonosítását illetően küldött átiratára — az intézőbizottság azt határozta, hogy fölkeri az államépítészeti hivatalt az állami utak egy részének szederfával kiserletképpen való beültetésére.

6. Előadó előterjesztette a kolozsmegyei sertésenyésztés emelésére irányuló javaslatot,

melynek elfogadásával — az intéző-bizottság azt határozta, hogy saját pénzalapjából 1 drb kant és 2 drb kocát szerez be valamely gyorsan szaporodó és a viszonyoknak megfelelő fajtából, ezen sertéseket tartásra egy-két gazdának a szaporulat bizonyos hányadért kiadja, a szaporulat másik hányadát pedig hasonló föltételek mellett gazdáknak tovább adja ki és illetőleg jutalmazásokra osztja ki. A beszerzendő sertéseket a szakosztály biztosítja és védőoltatja. Az intéző-bizottság fölhatalmazta az elnökséget a sertések beszerzésére és kiadására és fölkeri az állattenyésztési felügyelőt az ebben való közreműködésre.

7. A jelentések kapcsán

a) a múlt ülés határozatából a járási apaállatkimutatások betekintésre megszerestettek és ennek alapján az *almási* és a *gyalui* járásban az apaállatok létszámában jelentősebb hiányok állapíthatók meg. — Az intéző-bizottság elfogadta az alispánnak azon javaslatát, hogy a szakosztály hívja föl az állattenyésztési felügyelőt ezen hiányoknak az alispánnak való megjelentésére.

b) a *bánffyhunyadi* és *magyarbikali gyümölcsösök* bírálatáról és jutalmazásáról

c) a *Kolozson*, *Mezőörményesen* és *Bátoson* szervezendő tejszövetkezetekről

d) az állami szőlőoltványok kiosztásának föltételeiről szóló hirdetések közléséről

e) az elnökileg elintézett ügyekről szóló jelentések — tudomásul vétettek.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

A gazdasági kiállítás.

A Torda-Aranyos vármegyei gazdasági egyesület által a földmivelési miniszter segélyével Tordán, 1906. évi október hó 1—6. napjain rendezett kiállításon résztvett kiállítók közül kitüntetve, illetve díjazva lettek a zsüri határozata alapján az alábbiak:

A) csoport. *Gazdasági termények.*

Diszoklevél: Gróf *Teleki Arvéd*, *Székelyföldi* kirendeltség, *Velits Ödön*, *Elismerőoklevél*: *Zalányi György*, *Bocz Mózes*, *Bencze Sándor*, *Felvinczi* gazdakör, *Nagy Dénes*, dr. *Horváth Miklós*. *Dicsérőoklevél*: *Pethő János*, *Csetri Ferenc*, *Pálffy Sándor*, *Koppányi Imre*. *Pénzdíj*: *Versendi János* és *Pethő János* 5—5 kor.

B) csoport. *Kerti termények.*

Diszoklevél: *Pethő Miklósné*, *Szász Józsefné*, *Elismerőoklevél*: *Zsigmond Elek*, *Kiss Elekné*, *Kovács István*, *Ebergényi Kálmán*, *Jenei Samu*, *Fehér Mihály*, *Pálffy András*. *Dicsérőoklevél*: *Dézsai Dénes*, *Rostás János*, *Rostás Pál*, br. *Jósika Gábor*, *Szentkirályi Samu*, *Mendel Simon*. *Versenyen kívül*: Br. *Wesselényi Miklósné*, *Torda-Aranyosmegyei gazdasági egyesület*. *Pénzdíj*: *Kiss Pál*, *Arkosi Mózes* 10—10 kor., *Szabó Ferenc* és *Magurán Geraszin* 5—5 korona.

C) csoport. *Szőlőtermék és bor.*

Diszoklevél: *Füzér Sándor*, dr. *Vertán Endre*, dr. *Bogdánffy Lajosné*, *Babos Miklós*, *Egerházy Lajos*, állami kertészet. *Elismerőoklevél*: Dr. *Tomcsik József*, *Gyéresi szőlőtársaság*. *Dicsérőoklevél*: *Gegesi József*, *Gegesi Samu*, *Csernaczi Samu* és *Flackbart Károly*. *Pénzdíj*: *Vajna Gábor* 15 kor.

Borokért: *Diszoklevél*: *Mészáros István*. *Elismerőoklevél*: *Egerházy Lajos*, *Balogh Elek*, *Gegesi József*, *Gyéresi szőlőtársaság*, *Ratozár Gerő*. *Dicsérőoklevél*: *Gegesi Samu*.

Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

D) csoport. *Gépek osztálya.*

Diszoklevél: Khüne Ede, Alfa Separator-gyár, Kalmár Zsigmond. Dicsérőoklevél: Töröcsik Gáspár. Versenyen kívül: Bächer és Melichár.

E) csoport. *Állatok.*

Tehekért: Szép Gábor 50 korona. Menasági Istvánné és Nemes Károly 40—40 kor. Csérnaszky Károly és Rostás Miklós 30—30 korona. Bardocz István, Stieber Ferenc és Vlasza Dénes 20—20 korona. Diszoklevelet nyertek: Dr. Wolff Gyula és Horváth Miklós.

Üszökért: Sóvágó Vazul 40 korona. Bocz Samu, Menasági István 30—30 korona. Kiss Pál, Zsigmond Elek 20—20 korona. Kolozsvári Pál, Simonffy Tamás és Beán Miklós 10—10 korona.

Bikákért: Harasztos, Kövend községek 20—20 korona. Nagy Mihály 10 korona.

Juhokért: Bocz Mózes 30 kor. Keresztes Árpád 20 korona. Csép József 10 kor. Nagy Dénes diszoklevelet. Alsódetreheimi kincstári birtokkezelőség elismerő oklevelet, Velits Ödön és Fülöp-Gyula dicsérő oklevelet kaptak.

Sertésekért: Alsószentmihályfalvi közbirtokosság, Egerházi Lajos, Pethő Miklósné 30—30 kor. Kiss Pál, Cs. Mike Márton 20—20 kor. Dézsi Vilmos 10 kor. Hosszu Béla dicsérő oklevelet kapott.

Baromfiak; a) Pulykákért: Érsek Mártonné és Elekes Árpád 15—15 korona, Zeyk Albert 10 korona. b) Ludakért: Viski Elekné 15 korona, Nagy Sándorné, Bartha Lászlóné, Szász Józsefné 10—10 korona, Mendel Simonné 5 korona, Szabó Jenő 5 korona, c) Rucákért: Sándor Pálné 10 korona, Gerendi Sándorné, Érsek Mártonné és özv. Bartha Gergelyné 5—5 korona. d) Tyukokért: Bencze Sándor, Velits Ödön, Szentgyörgyi Géza, Szabó Jenő, Z. Kis Jenő, Ebergényi Kálmán, Balogh János és Szigethy Sándor 10—10 korona. Elekes Árpád, Z. Kis Jenő, Szilágyi Tamás, Bálint Gyula, Velits Ödön, Szilágyi Sándor, Ebergényi Kálmán, Szabó János, Elekes Árpád és Bertalan József 5—5 koronát kaptak. A kiállításra felhajtva lett: 73 tehén, 61 üsző, 12 bika, 80 juh, 28 sertés, 37 pulyka, 85 lud, 45 ruca és 284 tyuk.

— Uj gazdasági iskola a Székelyföldön. Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter a Szabó József alap felhasználásával Tordán kisebb gazdasági iskolát létesített. Ez október 15-én megnyitott iskola felett a felügyeletet közvetlenül a földmivvelésügyi minisztérium székelyföldi kirendeltsége gyakorolja s ugy szervezetével, mint a tanítási rendjével azt a célt szolgálja, hogy Erdély, első sorban pedig a Mezőség speciális gazdasági viszonyai között célszerűen gazdálkodni tanítsa meg az ott gazdálkodni készülő ifjakat. Iránya a gazdasági dolgok tanításában főleg gyakorlati. A tulajdonképpeni gazdasági tárgyak mellett azonban a kisgazdáknak szükséges közgazdasági ismeretek elemeit is megtanítja és amit az iskola szabályzatából külön is kiemelünk az ott tanuló ifjak szociális gondolkodásának helyes irányu fejlesztéséről is gondoskodik.

— Az alsófoku kertészeti szakoktatás rendezése. Darányi földmivvelésügyi miniszter

leiratban tudatta a kertészeti egyesületekkel, hogy miután a budapesti kertészeti tanintézetet, a kertészsegédi és kertmunkás-iskolákat újjászervezte, gondoskodni kíván azon kertészek kiképzésének szabályozásáról is, akik szakiskolákat nem végezhetnek s kiképzésüket csupán valamely önálló kertész vezetése alatt gyakorlatilag nyerik. A miniszter e célra szabályrendeletet dolgoztatott ki, melyet hozzászólás végett megküldött valamennyi kertésztársadalmi szervezetnek. A tervezet szerint jövőben kertésztanulót csakis oly szolgálattal levő okleveles kertészek, továbbá oly önálló mű-, kereskedelmi és haszonkertészek vehetnek fel, akiknek telepe legalább is két kat. hold. Kertésztanuló csak 12 évnél idősebb 6 elemi osztályt végzett ifju lehet. A kiképzési idő 3 év. A tanulási évek végével háromtagu bizottság előtt vizsgáznok kell a tanulóknak, a vizsgálatra a földmivvelésügyi miniszternél kell jelentkezni. Vizsgák évente kétszer egyes nagyobb középpontokban lesznek. A sikerrel levizsgázottak kertészsegédi képesítő bizonyítványt kapnak.

— Az alsószuki versenyek második napjának eredményei. I. *Kolozsvár város díja.* Tiszteletdíj a négy első lónak és a győztes lovasnak. Táv kb. 8 km. 1. *Rohonczy Lőrinc: Garany.* 2. *Teleki Artur gróf: Hebe.* 3. *Bethlen István gróf: Szentelen.*

II. *Verona akadályverseny.* Díj 1000 korona. Táv 4 km. 1. *Bethlen Ádám gróf: Aranyos.* 2. *Bethlen István gróf: Zsiga.* 3. *Rohonczy Lőrinc: Perseus.*

III. *Első osztályú állami ménék versenye.* (Vadászverseny.) 1. *Dombóvár.*

IV. *Helén akadályverseny.* 2900 korona tiszteletdíj. Táv 5 km. 1. *Teleki Artur gróf: Santoy* (lov. Keszner.) 2. *Rohonczy Lőrinc: Aurora.* 3. *Bánffy Albert báró: Kamara.*

V. *Hadseregi akadályverseny.* Díj 100 arany. (Adományozta 6 felsége.) 1. *Szentkereszty báró főhadnagy: Ilona.* 2. *Antal főhadnagy: Kedves.*

VI. *Másod-osztályú állami ménék versenye.* 1. *Obaján.* 2. *Leperd.*

— A különféle gyümölcsök leszedése és csomagolása. Erre nézve a követendő szabályokat a Magyar Élelmiszerszállító r.t. a következőkben írja elő: 1. *A gyümölcs szedése.* A fa rázás következtében a földre hulló gyümölcs foltos lesz, minek következtében minőségileg kevesebbet ér, de tartóssága is szenved. Ennélfogva nem szabad a gyümölcsöt a fáról se szakítani, se rázni, hanem törni kell azt. Különösen vigyázzunk a puha, sima felülettel bíró gyümölcsre. Szedéskor a gyümölcs száraz legyen, mert a nedves gyümölcs könnyen penészedik s elromlik. Az őszi gyümölcsöt akkor kell leszedni, mikor könnyen válik el az ágtól, a téli gyümölcs pedig lehetőleg sokáig maradjon a fán. 2. *Osztályozás.* A csemegegyümölcs eladásánál nagy figyelem fordítandó a fajta tisztaságára, azaz ne legyen kavarva más fajtákkal, sőt az egyes fajták még nagyság szerint is osztályozottnak. Hernyós, férges, foltos, eltörpült gyümölcs kiküszöbölendő; ilyenek gyümölcsbor készítésére használhatók fel. Ily hibás gyümölcs is eladható különben, de csak külön, mint silányabb áru. A jó gyümölcsöt 2—3 osztályba sorozzuk: nagyság, fajta és minőség szerint. A legnagyobb, legszebb s egyformán válogatott gyümölcs a legkeresettebb és az eladó biztos lehet afelől, hogy jó árt kap érte. A finomabb csemegegyümölcsöt, különösen puha, majdnem érett körtét, barackot, ringlöttát, csak kis ládába szabad csomagolni, melynek tartalma körülbelül 10 kg. bruttó súly. A gyümölcsöt egyenként se lyempapirba csomagoljuk, ügyelve, hogy a papiros a gyümölcs felületét szorosan takarja. Így a rázás, taszítás a gyümölcsöt nem sérti. Ha a gyümölcs lazán fekszik a papirosban, a szállításkor ide oda hanyórák s foltot kap. A gyümölcs közötti üres tér fagyapottal töltendő ki, a láda ajára s a fedél alá ugyanilyen anyagot terítünk, úgy, hogy a láda egészen tele legyen. A többi csemegegyümölcs szintén ládába csomagolandó, csak hogy ez már nagyobb, terjedelmesebb lehet, körülbelül 50 kg. bruttó súlyig. Hordót használhatunk ily célra. A hordó vagy láda oldalait papirossal kibéleljük, a gyümölcsöt pedig szorosan egymás mellé s rétegenként helyezzük el. Sok gazda a gyümölcsöt egyenesen beleönti a hordóba, ami nagyon is hibás és kerülendő eljárás. Ügyelni kell a csomagolásnál még arra is, hogy a gyümölcs szára ne sértse az alatta levő gyümölcsöt. A csomagolás egyenletesen történjék, réteget-rétegre helyezve mindaddig, míg a legelső réteg a hordóból kilátszik. A hordót vagy ládát nem szabad rázni. A legfelsőbb rétegre papirost helyezünk s ekkor a fedelét óvatosan rászégezzük. Ilyképpen kezelt gyümölcs nem ütődik és romlik meg a szállítás alatt.

— Szövetkezeti közgyűlés Nagyszebenben. Az erdélyi szász gazdák Raiffeisen-szövetkezetei a napokban tartották meg a huszadik évi összejevetelüket Nagyszebenben. Az évi jelentést, amelyet Wolf köteléki ügyész, az ösmert szász szövetkezeti vezérferfi terjesztett elő, örömmel konstataálta, hogy a hitelszövetkezetek szaporodnak, s meglévők pedig erősödnek. Ez idő szerint 127 hitelszövetkezet tartozik a kötelékbe s e szövetkezetek a szászok lakta falvaknak és községeknek több mint a felét hálózzák be a működésükkel. A jelentés évében 13 új szövetkezet alakult, a betétek és részjegyek értéke mintegy félmillióval gyarapodott, a betétek összes állománya most már négy millió korona tekintélyes összegre emelkedett. A kötelékhez tartozó szövetkezetek működése szorgos ellenőrzés alatt áll, ami igen jó hatással van a működésükre. Tavalyi közgyűlésén a kötelék elhatározta, hogy a fogyasztás szervezését is fölveszi a munkaprogramjába. A munka eredménye eddig 22 fogyasztási szövetkezet megalakítása s ezek külön kötelékbe álltak össze. A jelentést a közgyűlés öröndetes tudomásul vette, a napirend során pedig a többek között az ellenőrzési kiadások tételét — a teendők nagymérvű szaporodása miatt — nagyobb összeggel felemelte.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

„AGRÁRIA” magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacéleketej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-ekéfej.

Porvédő kerekék.

Acél gerendely.

Sürgőnycim: „Agraria” Budapest, Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Václav-ut 2.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivvelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetük.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felhívulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

— A szerb vámháboru miatt, milliókra menő magyar portéka vesztegel Zimonyban. A szerbek közt óriási az elkeseredés, mert az *Első Alföldi Cognacgyár r.-t.* „Barack” pálinkáját sem engedik át a határon. 1709

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősege

Kolossvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona
záloglevél kölcsönök
nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2%-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfai adnak véleményt. 1001

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok a kormány hozzájárulásaival	1,953.240.— „
Tartalékok	601.263.93 „
Összesen:	2,554.503.93 K.
1901. évi fölösleg	90.349.— K
1902. „	59.782.28 „
1903. „	109.331.73 „
1904. „	72.438.23 „
1905. „	61.730.60 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből ugy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részeről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével”

biztattam meg. Ebbeli működésemben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bármintemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek. Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt vesz és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaugynökség.

Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolításnak.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménnytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménnytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. Sürgőnycim: Kalmár-rostagyár.

Szivattyúk és Mérlegek

különleges gyár

Garvenswerke,

WIEN, II, Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

GANZ és TÁRSA

vasöntő- és gépgyár
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra Kolibri ivlampák Brillians ivlampák reklámcélokra

Elektromos üzem berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átalakítása.

Elektromos üzemű szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezei vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések.

Motorok benzín-, spiritusz-, gáz-, szivógáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség: 1 1/2 -- 2% fillér lóerőnként és óránként.

Emelődaruk kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra.

Közúti hengerlőgépek gőzekék.

Gőzmotoros személyszállító vasutikocsik kis és nagyvasutak számára.

Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerékek (Griffin rendszere).

Hengerszékék malmok számára, kéregöntetű hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felszerelése.

Brikettsajtók szén-, fűrészpor s effélék briketkezésére.

Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatások biztosításával.

Speciális gépek a papír- és cellulozogépgyártásnál.

Transzmissziók. Füstemesztő készülékek. Gyári berendezések.

1719 Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Fischer's Patent
Mindenmü nyomtatványhoz szepes kivitelben pontosan és olcsón

Fischer's Patent
Hódmező-Vásárhelyen Budapest

VIII. Vés-utca 13. sz. alatt mindenféle gépek pontosan és olcsón készíttetnek.

„Grand Prix” (a legnagyobb kitüntetés) a saint-louis-i világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejjgazdasági Gépgyár.

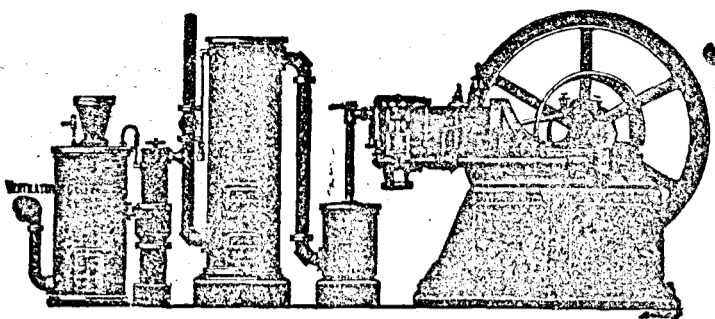
Szállít tejjgazdasági eszközöket és gépeket!
Tehenészetek, tejjgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!
Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 500 első díj!!!
Évi gyártás kb. 80.000 Alfa separator.

Arjegyzékekkel, költségvetéssel, útbaigazítással készséggel szolgálunk.

1018.

1465.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomobilok, szlívő-gáz-motortelepek 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Gőzeke acetylen-lámpák

kocsirud-, Spritzbogen-, kézi-, udvari-, nctai-, automobil- és

St. HUBERTUS

vadászati

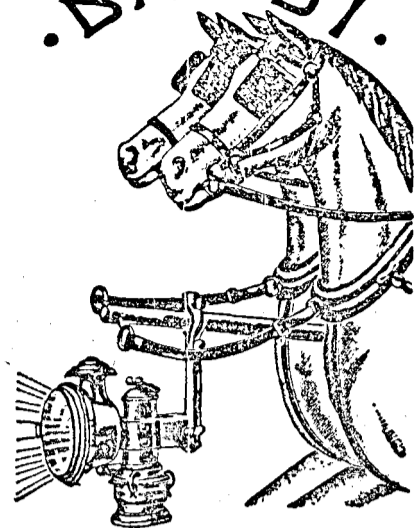
acetylen-lámpák

Bárdi József

Budapest, VI., Gyár-u. 10.

Király-utca mellett. 1781

BÁRDI.

BÁRDI.

ELADÓ HÁZHELYEK!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET telkén, az Attila-utcaban, még néhány jó fekvésű házhely eladó.

Bővebb értesítés: naponta délelőtt 11—1 óráig és délután 4 órától 6 óráig az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári irodájában, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. szám alatt, I. emeleten balra.

Csatornázás! Vizvezeték!

Villanyvilágítás!

A szakkörök véleménye szerint

ez

a jelenkor

legjobb homlokzati festeke

Prospektussal, mintával, franco és díjtalanul szolgálnak egyedüli gyárosai:

LUTZ EDE és TÁRSA festékgyar

BUDAPEST, VII. KER., ÖRNAGY-UTCA 4. SZÁM.

Hirdetéseket jutányos áron felvállal a lap kiadóhivatala

1900. párisi vilákiállítás Grand Prix. KWIZDA FERENC JÁNOS

cs. és kir. ausztriai-magyarországi, kir. román és bolgár fejed. udv. szállító, ker. gyógyszerész 1737. I. Korneuburg, Bécs mellett. — Lósportcikkek.

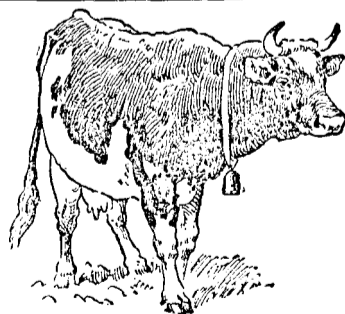

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.

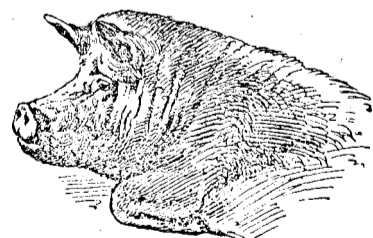
Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállóknban, ugy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírásra képesíti.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz ára 1.40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Kwizda-féle sertés por

Egészségi por a hizlalás előmozdítására. Kis doboz Kor. 1.20. Nagy doboz Kor. 2.40.

Kwizda-féle baromfi por

dietaetikus szer a tápszerhez való hozzáadására ludak, kacsák, tyukok, gyöngytyukok, páv. kstb. részére. Egy doboz ára K. 1.

Csakis ezen védjeggyel valódi. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12 és Andrásy-ut 26. szám.

MASTIN

a Doctor Trnkóczy krajnai hizlaló és védőszere. Kereskedésekben is kapható s a legmagasabb kitüntetésekben részesült. — Gondos gazdák minden tenyészállatnak adják s ezrivel küldik a köszönő iratokat. Postán küldve 5 csomag ára 2 korona 70 fillér. Trnkóczy-gyógyszertár 1689 Laibach.

Egy éves és annál idősebb sertéseket

(kb. 200 drbot) vásárolok hizlalásra. — Ajánlatok, a mennyiség és ár megjelölése mellett, e lap kiadóhivatalába küldendők

PIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG

kolozsvári főkelepe Mátyás-király-tér 12. (Telefonsz. 475.)
o o o o Oránként friss pörkölés. o o o o

Világhírű „SOERABAJA“ kávékeverék

Valódi „TOROK“ kávé, 1 kilogramm 3 korona 80 fillér.
o o o o Zamatja és kitűnő íze felülmulthatatlan. o o o o

Tea és Rum különlegességek.